



Sesijas dokuments

B9-0436/2022

3.10.2022

REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

iesniegts, noslēdzot debates par Komisijas priekšsēdētāja vietnieka / Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos paziņojumu

saskaņā ar Reglamenta 132. panta 2. punktu

par *Mahsa Amini* nonāvēšanu un sieviešu tiesību aizstāvībai veltīto protestu dalībnieču apspiešanu Irānā
(2022/2849(RSP))

Ernest Urtasun, Bronis Ropė, Kira Marie Peter-Hansen, Anna Cavazzini, Hannah Neumann, Jordi Solé, Francisco Guerreiro, Alice Kuhnke, Pär Holmgren, Jakob G. Dalunde, Tineke Strik, Mounir Satouri, Ignazio Corrao, Rosa D'Amato, Saskia Bricmont, Tilly Metz, Yannick Jadot, Sylwia Spurek
Verts/ALE grupas vārdā

Eiropas Parlamenta rezolūcija par *Mahsa Amini* nonāvēšanu un sieviešu tiesību aizstāvībai veltīto protestu dalībnieču apspiešanu Irānā (2022/2849(RSP))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā iepriekšējās rezolūcijas par Irānu,
 - ņemot vērā ES vārdā sniegto Augstā pārstāvja 2022. gada 25. septembra deklarāciju un Eiropas Ārējās darbības dienesta preses pārstāvja 2022. gada 19. septembra paziņojumu par *Mahsa Amini* nāvi,
 - ņemot vērā ES 2008. gada 8. decembra pamatnostādnes saistībā ar vardarbību pret sievietēm un meitenēm un sieviešu un meiteņu visa veida diskriminācijas apkarošanu,
 - ņemot vērā Saharova balvas par domas brīvību piešķiršanu irāņiem *Nasrin Sotoudeh* un *Jafar Panahi* 2012. gadā,
 - ņemot vērā ANO īpašā referenta par cilvēktiesību stāvokli Irānas Islāma Republikā 2022. gada 22. septembra paziņojumu, kurā pieprasīta atbildība par *Mahsa Amini* nonāvēšanu un aicināts izbeigt vardarbību pret sievietēm,
 - ņemot vērā Starptautisko paktu par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām (*ICCPR*),
 - ņemot vērā Vispārējo cilvēktiesību deklarāciju,
 - ņemot vērā Reglamenta 132. panta 2. punktu,
- A. tā kā 2022. gada 13. septembrī Irānas "tikumības" policija Teherānā arestēja irāņu izcelsmes kurdu sievieti *Jina Mahsa Amini*; tā kā saskaņā ar aculiecinieku teikto "tikumības" policija ieņēma *Jina Mahsa Amini* policijas furgonā un piekāva viņu laikā, kad viņa tika pārvesta uz Vozaras aizturēšanas centru Teherānā; tā kā dažu stundu laikā pēc *Jina Mahsa Amini* aresta viņa nonāca komā un no Vozaras aizturēšanas centra tika nogādāta *Kasra* slimnīcā Teherānā, kur 2022. gada 16. septembrī viņa nomira;
- B. tā kā, neraugoties uz Irānas prezidenta *Ebrahim Raisi* un daudzu amatpersonu solījumiem, iestādēm līdz šim nav izdevies uzsākt neatkarīgas iestādes veiktu pārredzamu izmeklēšanu par *Jina Mahsa Amini* nāves apstākļiem; tā kā Irānas amatpersonas vairākkārt ir noliegušas atbildību par *Jina Mahsa Amini* nāvi, slēpušas būtiskus pierādījumus un draudējušas viņas ģimenei un citiem, kas apšaubā oficiālo stāstījumu un pieprasa taisnīgumu; tā kā iestādes ir arī atteikušas sniegt *Jina Mahsa Amini* ģimenei pilnīgu medicīnisko dokumentāciju un autopsijas ziņojumu;
- C. tā kā pēc *Jina Mahsa Amini* nāves sākās protesti viņas dzimtajā pilsētā *Saqqez* Kurdistānas provincē un tie ir izplatījušies visā valstī gandrīz visās Irānas provincēs (kopumā 31); tā kā protestus ierosināja sievietes, pieprasot atbildību par *Jina Mahsa Amini* nāvi un aicinot izbeigt vardarbību un diskrimināciju pret sievietēm Irānā, jo īpaši saistībā ar obligāto aizsegu; tā kā sieviešu protesti ir veicinājuši vīriešu solidaritāti,

izraisot Irānas reformu un protesta kustību ar mērķi izbeigt pašreizējo stāvokli un Irānas iestāžu represīvo politiku;

- D. tā kā Irānas drošības spēki, kuru vidū saskaņā ar *Amnesty International* ir Islāma revolucionāro gvardu aģenti, *Basij* paramilitārie spēki un ierindas drošības spēku amatpersonas, ir vardarbīgi apspieduši protestus visā valstī, lai apslāpētu nesaskaņas; tā kā Irānas drošības spēki ir nelikumīgi un apzināti šāvuši ar kaujas munīciju un aizliegtajām skrotīm un citām metāla lodēm tieši uz protestētājiem, kā arī izmantojuši asaru gāzi, ūdens lielgabalus un sitienus ar stekiem, lai izklīdinātu protestētājus; tā kā saskaņā ar tiesību aizsardzības grupu datiem ir nogalināti vismaz 76 protestētāji un garāmgājēji, bet patiesais bojāgājušo skaits var būt daudz lielāks; tā kā simtiem cilvēku ir ievainoti; tā kā Irānas drošības aģenti ir arestējuši simtiem protestētāju, aktīvistu un žurnālistu, tostarp žurnālisti *Niloofer Hamedi*, kura pirmā publicēja ziņu par *Jina Mahsa Amini* arestu un hospitalizāciju;
- E. tā kā kopš 2022. gada 16. septembra Irānas iestādes, reaģējot uz ielu protestiem pēc *Jina Mahsa Amini* nāves apcietinājumā *Saqqez*, Kurdistānas provincē, ir noteikušas mobilā interneta slēgšanu, ierobežojušas interneta pakalpojumus un pārtraukušas sociālo mediju platformu darbību; tā kā ir saņemti ziņojumi par to, ka īsziņas, kas ietver frāzi "*Mahsa Amini*", farsi valodā ir bloķētas;
- F. tā kā Irāna ir galvenā interneta slēgšanas vaininiece Tuvo Austrumu un Ziemeļāfrikas reģionā un tai ir sena interneta piekļuves slēgšanas vēsture nemieru laikā, lai apslāpētu nevienprātību un apspiestu protestus; tā kā 2021. gadā Irānas iestādes bija atbildīgas par 5 no 23 slēgšanas gadījumiem, kas dokumentēti reģionā;
- G. tā kā saskaņā ar Irānas šariata krimināllikumu sievietes, kuras redzamas publiski bez galvas lakata, var sodīt ar cietumsodu, pēršanu vai naudas sodu; tā kā šis tiesību akts attiecas uz meitenēm jau no deviņu gadu vecuma; tā kā sievietes un meitenes Irānā uz ielas parasti aptur "tikumības" policija, kas viņām izsaka apvainojumus un draudus;
- H. tā kā *Jina Mahsa Amini* patvaļīgā apcietināšana un nāve apcietinājumā ir notikusi uz policijas, paramilitāro spēku un kārtības sargu īstenotās vardarbības pret sievietēm un meitenēm saasināšanās fona Irānā kopš *Ebrahim Raisi* valdības nākšanas pie varas 2021. gada augustā;
- I. tā kā pēdējos gados daudzas cilvēktiesību aizstāves ir arestētas, notiesātas un ieslodzītas, jo viņas ilgstoši un miermīlīgi darbojas, lai veicinātu sieviešu cilvēktiesību ievērošanu;
- J. tā kā *Jina Mahsa Amini* nogalināšana ilustrē Irānā notiekošo cilvēktiesību krīzi, kuru pastiprina Irānas valdības un tās drošības dienesta sistemātiskā nesodāmība, kas pieļauj plaši izplatītu spīdzināšanu, kā arī ārpustiesas nāvessodu izpildi un citas nelikumīgas slepkavības;
- K. tā kā Komisijas priekšsēdētāja vietnieks / Savienības Augstais pārstāvis ārlietās un drošības politikas jautājumos *Josep Borrell* savā 2022. gada 25. septembra deklarācijā nosodīja *Jina Mahsa Amini* nogalināšanu un to, ka Irānas drošības spēki ir pārmērīgi izmantojuši spēku, un paziņoja, ka pirms nākamās Ārlietu padomes sanāksmes ES apsvērs visas tās rīcībā esošās iespējas, lai risinātu ar *Jina Mahsa Amini* nogalināšanu

saistītos jautājumus un to, kā Irānas drošības spēki reaģēja uz notikušajām demonstrācijām;

- L. tā kā ES ir noteikusi ierobežojošus pasākumus, reaģējot uz cilvēktiesību pārkāpumiem, piemēram, aktīvu iesaldēšanu un vīzu izsniegšanas aizliegumus attiecībā uz fiziskām un juridiskām personām, kas ir atbildīgas par smagiem cilvēktiesību pārkāpumiem, kā arī aizliegumu uz Irānu eksportēt aprīkojumu, ko varētu izmantot iekšējām represijām, un eksportēt telekomunikāciju uzraudzības aprīkojumu; tā kā šie pasākumi joprojām ir spēkā un tiek regulāri atjaunināti; tā kā ar 2022. gada 11. aprīļa jaunāko atjauninājumu pasākumu termiņš ir pagarināts līdz 2023. gada 13. aprīlim,
 1. visstingrākajā veidā nosoda Irānas "tikumības" policijas īstenoto brutālo arestu, vardarbību un nežēlīgo izturēšanos pret *Jina Mahsa Zhina Amini* par to, ka viņa, iespējams, neievēroja Irānas stingros noteikumus par sievietu apģērbu, nēsājot "neatbilstošu hidžābu", kā rezultātā viņa gāja bojā;
 2. nosoda to, ka, neraugoties uz prezidenta *Ebrahim Raisi* un valdības amatpersonu solījumiem, Irānas iestādes līdz šim nav pienācīgi izmeklējušas *Jina Mahsa Amini* nāves apstākļus apcietinājumā un tā vietā vairākkārt ir noliegušas atbildību par viņas slepkavību, slēpušas svarīgus pierādījumus un draudējušas viņas ģimenei; mudina Irānas iestādes sākt neatkarīgu, objektīvu un efektīvu izmeklēšanu par *Jina Mahsa Amini* nāves apstākļiem un taisnīgā tiesā saukt pie atbildības par viņas nāvi vainīgos;
 3. pauž pilnīgu solidaritāti ar sievietēm Irānā un miermīlīgo protesta kustību visā valstī, kas vērsas pret sistemātisku sievietu un visu citādi domājošo cilvēku apspiešanu, pret valdību, kas brutāli apspiež politisko pretestību jau pašā tās aizsākumā un diskriminē kurdus, kā arī citas etniskās grupas un reliģiskās minoritātes; uzskata, ka protesti ir Irānas tautas izpausme spēcīgai neapmierinātībai ar dziļi korumpētu valdību un vardarbīgu, teokrātisku un slepenības pilnu valsti;
 4. stingri nosoda Irānas policijas un drošības spēku neapvaldīto un nesamērīgo spēka pielietošanu pret protestētājiem, kā rezultātā gāja bojā desmitiem cilvēku un simtiem tika ievainoti; pauž sašutumu par to, ka tika nogalināta 20 gadu vecā *Hadis Najafi*, kuru drošības spēki sešas reizes sašāva protestu laikā Karadzā;
 5. mudina Irānas valdību nekavējoties pārtraukt vardarbīgo vēršanos pret protestiem un sākt neatkarīgu izmeklēšanu par protestētāju nogalināšanu; atgādina, ka mierīga pulcēšanās ir iekļauta *ICCPR* 21. pantā, kura līgumslēdzēja puse ir Irāna;
 6. pieprasa, lai Irānas iestādes nekavējoties un bez nosacījumiem atbrīvotu un atsauktu visas apsūdzības pret visiem, kas ieslodzīti tikai par to, ka saistībā ar protestiem miermīlīgi izmantoja savas tiesības uz vārda brīvību, biedrošanos un mierīgu pulcēšanos; aicina Irānas iestādes nekavējoties atbrīvot deviņus ES pilsoņus, tostarp *Alessia Piperno*, kas piedalījās mierīgajos protestos; pauž nopietnas bažas par vairāk nekā 20 žurnālistu, jo īpaši *Niloofar Hamedi*, žurnālistes, kura pirmā izplatīja ziņas par *Jina Mahsa Amini* arestu un hospitalizāciju, arestu, un aicina Irānas iestādes nekavējoties viņus atbrīvot;
 7. nosoda Irānas iestāžu veiktos interneta darbības traucējumus un pārtraukumus un mudina Irānas valdību nekavējoties atjaunot pilnīgu piekļuvi internetam un sakariem

visā valstī un atcelt jebkādus traucējumus, bloķēšanu vai ierobežojumus Irānas iedzīvotāju iespējām brīvi un droši sazināties un piekļūt informācijai; uzsver, ka interneta piekļuves ierobežošana un ziņojumapmaiņas pakalpojumu pārtraukšana pārkāpj un nopietni ierobežo iedzīvotāju tiesības uz vārda un pulcēšanās brīvību, kas nostiprinātas *ICCPR*, kura līgumslēdzēja puse ir Irāna;

8. nosoda to, ka Irānas valdība sistemātiski diskriminē sievietes, izmantojot tiesību aktus un noteikumus, kas būtiski ierobežo viņu brīvību, dzīvi un iztikas līdzekļus; pauž īpašas bažas par pazemojošo tiesību aktu par aizsega piespiedu nēsāšanu un tā ļaunprātīgu piemērošanu, kas dod iespēju valsts un nevalstiskiem subjektiem publiski vajāt un aizskart sievietes; uzskata, ka sievietēm ir tiesības patstāvīgi izlemt, vai viņas vēlas valkāt īpašas drēbes vai simbolus, pamatojoties uz personiskajām vēlmēm, reliģisko pārliecību, kultūras paražām vai kādu citu iemeslu dēļ; uzskata, ka tradicionālo, kultūras vai reliģisko ģērbšanās formu uzspiešana un vardarbīga īstenošana pārkāpj sieviešu tiesības uz vārda brīvību, reliģijas vai ticības brīvību un tiesības uz privāto dzīvi; mudina Irānas valdību izmantot valsts mēroga protestus kā iespēju atcelt tiesību aktus, kas nosaka sievietēm un meitenēm pienākumu nēsāt aizsegu, un likvidēt "tikumības" policiju, kas īsteno šos ļaunprātīgos un diskriminējošos tiesību aktus;
9. atgādina, ka saskaņā ar valstī veiktajām aptaujām vairums irāņu iebilst pret tiesību aktiem, kas sievietēm paredz pienākumu nēsāt aizsegu;
10. mudina Irānas valdību nekavējoties un bez nosacījumiem atbrīvot visus cilvēktiesību aizstāvjus, kuri ir ieslodzīti par miermīlīgu vārda un pārliecības brīvības īstenošanu; aicina Irānas Augstāko tiesu atcelt spriedumus, kas pasludināti pret LGBTI cilvēktiesību aizstāvjiem *Zahra Sedighi-Hamadani* un *Elham Choubdar*, pamatojoties uz tiesību uz taisnīgu tiesu pārkāpumiem; aicina Irānas valdību pārtraukt vēršanos pret visiem cilvēktiesību aizstāvjiem Irānā un visos apstākļos garantēt, ka viņi var veikt savas likumīgās darbības cilvēktiesību jomā, nebaidoties no represijām un bez jebkādiem ierobežojumiem, tostarp tiesiskās vajāšanas; aicina Irānas valdību pienācīgi izturēties pret ieslodzītajiem, ņemot vērā viņu kā cilvēku pašcieņu un vērtību;
11. aicina Irānas iestādes attiecināt pastāvīgo apmeklēšanas uzaicinājumu uz visām ANO Cilvēktiesību padomes īpašajām procedūrām un proaktīvi sadarboties; mudina pievērst īpašu uzmanību tam, lai ANO īpašais referents par cilvēktiesību stāvokli Irānas Islāma Republikā drīkstētu ieceļot šajā valstī;
12. aicina ES un tās dalībvalstis izmantot visas iespējas sadarboties ar Irānas iestādēm, lai pieprasītu nekavējoties izbeigt vardarbīgo vēršanos pret protestiem un bez nosacījumiem atbrīvot visus, kas arestēti par vārda brīvības, biedrošanās un mierīgas pulcēšanās tiesību izmantošanu, aicinātu veikt neatkarīgu izmeklēšanu par *Jina Mahsa Amini* un vairāku desmitu protestētāju nāvi, mudinātu atjaunot piekļuvi internetam un sakaru kanāliem un mudinātu atcelt obligāto pienākumu sievietēm nēsāt aizsegu;
13. aicina Ārlietu padomi iekļaut Irānas amatpersonas, tostarp visas ar "tikumības" policiju saistītās personas, kuras atzītas par līdzvainīgām vai atbildīgām par *Jina Mahsa Amini* nonāvēšanu un vardarbību pret protestētājiem, Eiropas Savienības to personu sarakstā, pret kurām ir piemēroti ierobežojoši pasākumi saistībā ar nopietniem cilvēktiesību pārkāpumiem Irānā;

14. aicina Komisiju apsvērt iespēju, stingri ievērojot nepieciešamības un proporcionalitātes principus, ļaut ES komunikāciju pakalpojumu sniedzējiem piedāvāt Irānas iedzīvotājiem rīkus, tostarp videokonferences, e-mācību platformas, tīmekļa kartes un mākoņpakalpojumus, lai nodrošinātu, ka viņiem ir piekļuve tiešsaistes rīkiem un platformām, kas viņiem vajadzīgi, lai īstenotu savas cilvēktiesības;
15. aicina Komisiju un dalībvalstis sadarboties ar ANO, lai ANO Cilvēktiesību padome izveidotu starptautisku izmeklēšanas un atbildības mehānismu nolūkā risināt Irānā valdošo cilvēktiesību krīzi un nesodāmības krīzi;
16. aicina Eiropas Ārējās darbības dienestu turpināt aktualizēt cilvēktiesību jautājumus visās sarunās ar Irānu, tostarp turpmākajos ES un Irānas augsta līmeņa dialogos, un atkārtoti apliecināt, ka cilvēktiesību ievērošana ir būtisks ES un Irānas attiecību attīstības elements; aicina Irānas iestādes un ES atsākt neformālas apspriešanās par cilvēktiesībām, vienlaikus cenšoties izveidot oficiālu dialogu par cilvēktiesībām, nosakot skaidrus mērķus, konkrētus kritērijus un cilvēktiesību rādītājus progresa novērtēšanai;
17. aicina Eiropas Ārējās darbības dienestu, Komisiju un dalībvalstis palielināt cilvēktiesību aizstāvju Irānā un trimdā esošo cilvēktiesību aizstāvju aizsardzību un atbalstu viņiem, tostarp izmantojot ārkārtas dotācijas saskaņā ar Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumentu "Eiropa pasaulē" un Eiropas Demokrātijas fondu, kā arī ārkārtas vīzas, un jo īpaši pievērsties sieviešu cilvēktiesību aizstāvju neaizsargātībai, izmantojot atbilstošus aizsardzības pasākumus, kas viņus pasargātu no īpašajiem un ar dzimumu saistītajiem riskiem, kuriem viņi ir pakļauti;
18. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Padomei, Komisijai, Komisijas priekšsēdētājas vietniekam / Savienības augstajam pārstāvim ārlietās un drošības politikas jautājumos, dalībvalstu valdībām un parlamentiem, Islāma Konsultatīvajai asamblejai, Irānas Islāma Republikas valdībai un Irānas Islāma Republikas augstākā garīgā līdera birojam.